

GREVILLIUS, CARL JOHAN

**Liktal öfver prosten och kyrkoherden i
Länghems pastorat, af Götheborgs stift ...
Joh. Mart. Lidell, försåtligen mördad på
kyrkoväg; hållet i Länghems kyrka, d. 10
aug. 1827, och på begäran, till tryc**

Stockholm
1827

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken. EOD erbjuder åtkomst till digitaliserade dokument enbart för personlig, icke-kommersiell användning. För annan användning vänligen kontakta biblioteket.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.
Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu>

E. A.

Likpred.
Jönk 1900
1700-1829

LIK TAL

ÖFVER

PROSTEN OCH KYRKOHERDEN

I LÄNGHEMS PASTORAT, AF GÖTHEBORGS STIFT,

HERR MAGISTER

JOH. MART. LIDELL,

försättligen mördad på Kyrkoväg;

HÄLLET

I LÄNGHEMS KYRKA, D. 10 AUG. 1827,

OCH,

PÅ BEGÄRAN, TILL TRYCKET LEMNADT

AF

CARL JOHAN GREVILLIUS,

PROST, L. W. O.

STOCKHOLM.

TRYCKT HOS JOHAN HÖRBERG,

1827.

LITTA

ÖFVER

PROSTEN OCH KYRKÖFVERDEN

I LINDHUS PASTORAT, AF ÖSTERSÖRS STIFT.

HERR MAGISTER

JOH. MART. JIDELL,

försäligare myndig på kyrkostyrelsen

BLIFVET

I LINDHUS KYRKA, D. 30 AUG. 1827.

OCH

ÄR BEGRÄN, TILL TRYCKET FÄRHÄRD

AT

CARE JOHAN GRÖNLIUS.

THOST, E. W. O.

STOCKHOLM

Tryckt hos Joh. Hörsberg

1827

*Så hvila i välsignelse,
Du gode, trogne tjenare!
Gack i din Herras glädje in,
Och lönen för din möda finn.
Kring nejden spörjes gråt och sorg,
Stor klagan går från Zions borg;
Ty du är borta, du som var
För oss en herde, vän och far.*

Sv. Ps. 495.

Si, jag dör, och Gud skall vara med Eder. Patriarken Jacob hade hunnit en hög ålder. I aftynade lifskrafter och sjukdomsplågor kände han stunden nalkas, då den bräckliga hyddan skulle möta sin förvandling, jordens band lossas och han gå den långa vägen bort, hvarifrån man icke mer återvänder. — Joseph, hans älskade och värdige son, underrättad om sin faders svåra belägenhet, besöker honom med 2:ne af sina söner. Vid deras åsyn känner den åldrige sin styrka återlifvas, sätter sig upp i sängen, upprepar de härliga löften Gud honom gifvit, anförtror sina älsklingar i den lefvande Gudens beskydd, välsignar dem samt utbrister med hopp och frimodighet: *si, jag dör, och Gud skall vara med Eder.* 1 Mos. 48: 21.

Döden är förskräckelsens Konung. För hans ankomst häfva alla lefvande varelser. Endast den fromme och rättfärdige, den som vandrat inför Gud i kärlek, lydnad, tålmod och förtröstan, ser döden nalkas och förskräckes icke, möter honom utan fruktan, känner i honom, icke en härjande fiende, utan en välgörande vän, som slutar jordlivets sorger och qual samt flyttar honom till det sällare land, der han skall hinna målet för sin eviga bestämmelse. — Likväl, förnekom ej naturen och människohjertat sin rätt, likväl förena sig, äfven omkring den rättfärdiges dödssång, många anledningar till oro och bekymmer. Jordens böjor lossas icke utan smärta, och tryckande är föreställningen, att för alltid öfvergifva de föremål vid hvilka man varit fästad med kärlekens, ömhetens, vänskapens och pligtens heliga band. — Den döende ser vid sin sida en öm, älskad maka, badande i tårar; ser sig omgifven af sörjande barn, anande det hårda slag som hotar dem, hvars ledare och stöd han varit; ser omkring sig anhörige och vänner, delande hans plågor, klagande öfver hans förestående borrttryckande ur brödrakretsen; ser tacksamheten, vördnaden och den innerliga tillgifvenheten tränga sig fram till hans bädd, för att i tysthet, till Förbar-

maren i höjden, uppsända hjertats bön för räddningen af den älskades lif, eller, under tårar, nedkalla frid och välsignelse öfver dess sista stunder. — Vid denna syn skakas äfven den rättfärdiges hjerta, och han känner dödens bitterhet. — Men hans blick klarnar åter; styrkan tyckes än ett ögonblick återvända och sjelfva plågan förlora sin våldsambhet. Med hjertat flödande af känsla och andakt välsignar han de älskade föremålen; öfverlemnar den hulda Makan i den Allsmäktiges vård, som lofvat vara Enkors hugsvalare; anförtrot de älskade barnen åt honom som tillsagt: att han vill vara de faderlösas far; tröstar den klagande vänskapen; förmanar till gudsfuktan och dygd, samt beder för dem hvilka tacksamheten förde till hans läger. *Si*, säger han, *jag dör, men Gud skall vara med Eder.*

Brinnande är den rättfärdiges bön; varma de välsignelser han uppsänder till den eviga Kärlekens thron. De skola icke förgäfvos återvända. Nej, *Herrans ögon äro öfver de rättfärdige och Hans öron hör deras bön.* Bönhörelsens milda kraft gjuter sig i hans hjerta. Förtröstan till Guds barmhertighet uppfyller hans själ. Med trons och hoppets blick skådar han sina önsknings fullbordan. Han ser sina älsklingars öden omstrålade af en ljusare dag

Han ser i den Allsmäktiges hand oräkneliga medel att hugsvala de hjertan som blöda; ser den Maka, från hvars sida han skall slitas, fattad af den Evi- ges skyddande hand, som skall gjuta tröst i dess lidande hjerta och blifva dess försvar. — Ser sina barn, dessa späda, än i oskuldens och det lyckliga ovetandets ålder, omhägnade af den Himmel- ske Fadrens vård, uppväxa i dygd och Herrans fruktan, för att en dag göra ära åt hans namn och samla nya välsignelser öfver hans stoft. — Ser sitt minne länge lefva i saknande vänners hjertan. — Ser att det stora verk, hvarpå han, som medel i Guds hand, arbetat, Guds ära och men- niskoväl, skall af andra händer fortsättas samt, genom Guds nåd fullbordas, och hans bemödanden för dess framskridande förvaras i en kär och tack- sam åminnelse. — Och nu sprider sig ett saligt lugn i hans själ. Nu har döden förlorat sina fas- sor. Nu väntar han, med stilla undergifvenhet, det afgörande slaget; ser utan bäfvan döden upp- lyfta sin hand, faller i dess famn, välsignar — och dör med dessa tröstfulla ord på sina blek- nade läppar: *Gud skall vara med Eder.*

Grafvens dystra tystnad omgifver den dödes läger; — endast sorgens klagan och det qualda hjertats suckar afbryta den. Ja sörjen, klagan;

eder förlust är stor: — en ädel rättfärdig mans borrtgång är en förlust för menskligheten. Förgäfves söken J tröst af menniskor. O! hvad förstår väl en menniska för att stilla hjertats qvida i fasans ögonblick? Men *Herrans hand kan allting förvandla*. Vänder Eder till Honom; hämmen edra tårar; stillen eder sorg och minnens till eder tröst den döendes ord: *Gud skall vara med Eder.*

Gud skall vara med Eder. Må denna ljufva tanka vederqvicka eder själ, återlifva edert sjunkna mod och hugsvala edra bedröfvade hjertan, alle J som stån klagande vid griften. Hafven J förlorat edert jordiska stöd, edert försvar, eder ledare; så ären J dock icke öfvergifne: Gud är med Eder. Hållen eder till Honom; så skall Hans nåd vara öfver Eder. Älsken Honom; så skall Hans kärlek hägnande omgifva Eder. Vandren i Hans bud; så skall Han blifva eder ledare på lifvets väg, till det mål som ställes för jordens barn: Himlens eviga glädje.

Jag har försökt en matt teckning af en rättfärdig mans dödssäng. Jag vågar dock hoppas, att edra hjertan, Åhörare, icke misskänna föremålet derföre.

Det lefde, ibland Eder, en from, rättfärdig man. Han var omgifven af Maka, Barn, Anhöri-

ge och Vänner. Han arbetade för Guds ära och människoväl. Han var i styrkans ålder. Kärlek och välsignelser följde hans steg. — Men, o tider! o fasa! han är icke mer! — — Prosten LIDELL har fallit för en lönmördares försåtliga hand. Dess stoft är redan invigdt åt grafven och förgängelsen. — —

Det gifves då, äfven i Kristenheten och till dess förnedring, händelser som väcka menniskohjertats fasa, och af sednaste efterverld skola nämnas med afsky och deltagande.

Prosten och Kyrkoherden öfver Långhems, Dannike, Månstads och Åsarps Församlingar, af Götheborgs Stift, Högärevördige och Höglärde Magister Herr JOHAN MÅRTEN LIDELL föddes i Sjörröd, af Långhems Socken, den 15 Juni 1781. Hans Föräldrar voro, v. Pastoren och Komministern i redan nämnde Församlingar Herr Christoffer Lidell, och dess älskade Maka Sara Christina Borell. Under dessa Föräldrars hulda ledning uppväxte och bildades vår afledne, tills han uppnått 11 års ålder. Den flit och falenhet han visade vid boken, hvilka af en upp-

lyst Fader med säkerhet bedömdes, förmådde denne att, oaktadt sina knappa tillgångar och de många Barn han hade att uppfostra, ägna denne sin Son åt studier. Vår afledne sändes således till Götheborg och upptogs i TrivialSkolan derstädes. Med rörelse hörde jag ofta den borrtgångne Vännen omtala de ringa medel han medförde för sin bergning. Men han medförde en vacker grundläggning till kunskaper, af en huld Faders undervisning, ett friskt hjerta, oförderfvade seder, en ihärdig flit och ett begär efter kunskap, mäktigt att trotsa alla mötande hinder. Sedan han genomgått Skolan och med beröm lemnat Gymnasium, var fältet vidgad för hans kunskapsbegär. Men huru skulle detta tillfredsställas? Huru den obemedlade ynglingen bestrida de kostnader som erfordrades för vidare framsteg på vetenskapernas bana? — En lycklig händelse, som sedan inverkat på vår aflednes hela lefnad, undanröjde hindren. Hans skicklighet och rena seder hade icke undfallit Församlingens vördade Patron, Öfversten och Riddaren af Kongl. Svärds-Orden, Högvälborne Herr Grefve Claes Sparre, till Thorpa, som upptog honom till Undervisare för sine yngste Söner, nu mera Majoren och Riddaren Herr Grefve Fredrik Sparre samt

Landshöfdingen och Riddaren Herr Grefve Carl Sparre. — Med dessa sine Greflige lärjungar anträdde LIDELL resan till Lund 1803, och blef vid Kongl. Akademien derstädes inskrifven. Här fick han tillfälle att, väl icke länge som lärare, men som vän och ledare för de unge Grefvarne på Studiernas bana, tillbringa fyra år, eller till den tid då han skulle ingå i Kyrkans tjenst. Huru väl denna tid blef använd, må slutas af de framsteg han gjorde och de lärdomsprof han aflade, i följd hvaraf han, 1808, promoverades till Magister i Filosofien. — Redan förut, eller den 10 Juni 1807, blef han Prestvigd i Götheborg och sänd som Medhjelpare i Embetet, till d. v. Kontrakt-Prosten S. Tranchell i Tranemo.

Under denna tid inträffade en händelse, som påskyndade hans steg till målet. Prosten och Kyrkoherden, i Länghems Pastorat, Wahrenius hade aflidit; och Församlingens Patron, Herr Grefve Sparre, som redan så ädelmodigt berett den unge LIDELLS lycka, ville icke hafva gjort det till hälften, iakttog tillfället att fullkomna sitt verk och erböd LIDELL det lediga Pastorat, Grefven ägde att borrtgifva. Svårigheter mötte härvid. Pastoral-Examen skulle tagas, och LIDELL var dertill ännu för ung. Likväl förkorrtade

han den föreskrifne tiden, då han med lärdom författade och, vid Lunds Universitet, 1809, med heder försvarade en Akademisk afhandling. LIDELL fick derefter undergå Pastoral-Examen; och erhöll fullmakt att vara Kyrkoherde i Länghems Pastorat, den 26 April samma år, då han icke ännu fullt uppnått 28 års ålder. — Snabbare lärare, i våra tider, ingen på denna väg sett sitt öde utveckladt; men, må hända, har ock ingen förtjenat det bättre än vår borrtgångne.

Nu öppnades ett nytt fält för hans verksamhet. Han gick ansvarsfulla, viktiga pligter till möte. — Behöfver jag, Christlige Åhörare! behöfver jag nämna huru Prosten LIDELL uppfyllt dem; huru han, i mera än aderton år, fört Herdekallet i dessa Församlingar? Bör jag nämna hans varma nit för Guds ära och för Hans heliga ords förkunnande bland dem han blifvit satt att vägleda till saligheten? — Behöfver jag nämna hans rena, följdvärda lefnad, hvarmed han var hjorden en föresyn? — Måste jag för Eder framställa det kraftfulla alfvar, hvarmed han sökte att bevaka sine Åhörares fördelar och främja deras väl? — När sågo de honom räkna på mödan, eller förtröttad deraf? — När undandrog han den behöfvande undervisning, råd och hjälp?

När återhöll han kärlekens milda eller det fromma alfvarets bestraffning, då Åhörarens fel påkallade den? När skyndade han ej med trösten till plågans eller sorgens boning? När var han ej, efter Aposteln förmaning, *allom allehanda?* — Nej, vördade och hedervärde Ledamöter af detta Pastorats Församlingar! den bortgångne Lärarens Embetsförvaltning bland Eder behöfver ej mitt svaga låf. Vittne derom den nytta han ibland Eder stiftat; den kärlek, J ägnaden honom under hans lefnad; den smärta, som qualde edra bröst under hans plågor; den allmänna saknad, som ledsagar honom till hans hvila; de tårar som falla på hans graf.

Ett fattades än i vår aflidnes lycka. Han sökte, och fann det i den husliga lefnadens behag, då han, den 16 Februarii 1812, ingick äktenskapsförening med Mamsell Christina Elisabeth Almquist, en Dotter af framlidne Prosten och Kyrkoherden i Unnaröd af Wexjö Stift, Sven Magnus Almquist och dess äfven aflidna Maka Sara Elisabeth Ulmgren. Hvad vår bortgångne var för sin nu i djupaste sorg störtade Enka är för alla bekant. Hennes förgråtna öga, hennes blödande hjertas qual vittna derom.

Den bortgångne Läraren, som år 1821 erhöill Proste-namn, heder och värdighet, förtjente att vara lycklig; och han var det. Säll i den husliga kretsen, som Make och Får, älskad och högaktad af alla, framlefde han sin tid i nyttig verksamhet och själens frid. Men han var icke fritagen från människans allmänna lott att lida. Redan hade han sett invigas åt förgängelsen 3:ne älskade frugter af ett lyckligt äktenskap, då den 4:de, en kär, hoppgifvande Son, genom olyckshändelse störtades i grafven. Djupt var såret; men den Ädle bar äfven det, med en sann Christens undergifvenhet och den vises mod; — och mellan tårarne på hans kinder frambröt: *Herren gaf och Herren tog. Vålsignadt vare Herrans Namn!*

Med bafvande hjerta nalkas jag den olycksdag, som skulle sprida fasa och förskräckelse öfver byggen. Den 15:de Juli, eller 5:te Söndagen efter Hel. Tref. uppklarnar härlig och skön. Prosten LIDELL, som under hela sin embets-tid icke hade någon medhjelpare, lemnar med gladt mod det lyckliga hemmet, för att uti Dannike Kyrka predika fridens Evangelium. Han återvänder derifrån med det ljufva medvetandet af en uppfylld pligt, för att förnya den i Läng-

hem. En glädjefäst väntar honom, dyrbar för hans hjerta. Hans ömma, hulda Maka skulle, efter 11:te barnsängen, uppträda i Helgedomen, för att hembära den Allsmäktige hjertats tackoffer för återvunnen hälsa. Allt var beredt för en huslig högtid. Den lycklige Mannen hastar den till möte. — O! huru litet anar det honom, att han aldrig mer skulle skåda det hem, han om morgonen frisk och förnöjd lemnadt? — Olycklige! skynda icke din fart! — Du går att möta döden.

Prosten LIDELL nalkas en grind; ser vid den en bekant Person; hälsar honom med den frytlighet och milda ton, som var honom så egen; efterfrågar hans och hans barns tillstånd; bjuder honom farväl och — min tanke häpnar — besvaras med det mordskott, som, efter de gruffigaste plågor, slutade hans dagar. — Hvilken ryslig syn! en älskad, värdig Lärare, på Kyrkväg, lönmördad af sin egen Åhörare. Hvilket oerhördt nidingsdåd, som, så långt ryktet derom kan spridas, skall väcka afsky och fasa! — Och detta var icke vansinnets, icke öfverilningens verk; det var den öfverlagda illskans, den lågande hämndens, som redan i 5 år lurat på sitt rof, och de 3:ne sista Sönda-

garne legat i försåt för att fälla det. — Vild-
 djur i människoskapnad! hvem närde din mord-
 lust? Hvi kunde ej tiden, som småningom lug-
 nar de brusande lidelserna, på 5 år nedstäm-
 ma din illska? Hvi kunde ej, under denna tid, nå-
 gon stråle af försoningens ord få intränga i din
 själ och väcka den till sans? Hvi kunde icke
 dagens helgd, Lärarens viktiga kall, Guds ären-
 de, hvaruti han gick, stilla din blodtörst? Hvi
 kunde ej de välgerningar den Ädle, hvars död
 du beslutadt, gjort dig, afväpna din hand eller
 göra den darrande? Du visste att det endast var
 på din Lärares förböner du fick stadna på den
 ort, du nu störtat i den bittraste sorg. Och
 hvad hade du att hämnas? — en varning för
 syndig lefnad, — en uppmaning till förbättring
 af din vandel. O! rysom! var ock detta ett
 människohjerta?

Genom en följeslagares rådighet blef det
 blodiga offret, som, under de gruffligaste plågor,
 hvarje ögonblick väntade sin upplösning, fördt
 till det nära belägne Thorpa; hvarest LIDELT
 tillbragdt så många lyckliga dagar, och af den
 Grefliga Familljen alltid varit med godhet och
 glädje emottagen. — Nu, för första gången,
 spridde hans ankomst sorg och fasa. — Det var-

maste deltagande gjuter emedlertid balsam i sår-
ret. Den ömaste vård beredes. Läkare efter-
sändes. Alla skynda med tårar att uppfylla den
lidandes önskingar och bereda lindring i hans
plågor. Sålunda ville Försynen, att den, som
ifrån ungdomen varit Prosten LIDELLS välgörare,
äfvén skulle blifva det under de sista stunder-
ne af hans lif; att välgörningarne skulle mötas
af den döendes tacksamhet. Ädle Grefve! Vörd-
nadsvärde! Gråhårsman! Skön blänkte i ditt öga
deltagandets och smärtans tår vid Prosten LI-
DELLS dödssång. Denna tår gjorde heder åt ditt
hjärtas — heder åt den bortgångnes minne. Han
förtjente den; ty han var tillgifven och tack-
sam för din godhet under lefnaden — döende
välsignade han dig. Må denna välsignelse och
minnet af dina välgörande handlingar omsväfva
dig, samt sprida lugn och frid öfver dina sista
stunder!

Med otålighet väntades emedlertid Prosten
LIDELL till det glada hemmet. De olycklige
visste icke än, hvilket grusligt slag som drabbat
dem. Herr Friherre Fock åtager sig ädelmodigt
det grannliga uppdrag, att framföra underrättel-
sen derom, sedan det förut med varsamhet blif-
vit

vit tillkännagifvit, att den väntade sjuk anländt till Thorpa. Plötsligen förvandlas glädjen i fruktan och oro. Den olyckliga Makan följer Baron Fock; underrättas småningom om sin Mans fara och den oerhörda händelse som störtat honom deruti; anländer bäfvande och finner den älskade i afbidan på det sista ögonblicket. — Försök om icke att teckna hennes bestörtning, hennes qual. De kunna kännas blott, icke med ord beskrifvas.

Ett ögonblick framskymtade hoppet om Prosten LIDELLS vederfående; och det sörjande hjertat ville så gerna fästa sig dervid. — Men Nidingen hade förväl beräknat sitt mordskott. Hvarken Läkarens konst, eller den ömmaste vård, eller en sörjande Makas, gråtande Barns, tröstlösa Vänners, bestörte Åhörarens förenade böner kunde afböja dess olyckliga följder. — Den lidande hade redan beställt om sitt hus. Nu ser han, med en sann Christens frimodighet, döden nalkas. Välsignar (en annan Patriark) Maka, Barn, Vägörare, Syskon, Vänner, Åhörare: *Si, jag dör, och Gud skall vara med Eder.* Anbefaller så sin odödlige ande uti den Himmelske Fadrens händer och — dör, lugn som han lefvat,

den 24 Juli 1827, kl. 5 eftermiddagen, efter 9 dygns uthärdadt lidande, och sedan han uppnått en ålder af 46 år, 1 månad och 9 dagar.

Så föll en ädel Man, i styrkans fulla kraft, för en Nidings försåt. Så offrades fromheten åt en hofs hämndlust. Så störtades en öm Maka med sju värnlösa Barn, qvarlevande af 11 frukter utaf ett 15½:årigt ljuft äktenskap, i djupet af namnlösa qval. Så sänktes en hel Församling i sorg. Så stämdes Bröders och Vänners röst till klagan — Vi ville säga: *Gud! hvi gjorde Du oss detta?* — Men, vi knote icke. Vi böje oss tåligt under agan; och kysse med tårar den hand som slagit oss. — Gud! outgrundlig är Din Försyns ledning. Dina afsigter dölja sig för människotanken. Men, vi vete dock, och tillbedje: *Dina vägar äro godhet och sanning.*

En sörjande Enka omgifven af 7 faderlösa Barn är likväl en förkrossande syn. Hvilket hjerta skulle icke röras dervid? Hurudant skall deras öde blifva? — — — Dock de äro öfverlemnade åt den Eviga Kärlekens vård. En from Faders välsignelser, hvilat öfver dem. — *Gud skall vara med Eder.*

Prosten LIDELL förenade alla, så väl förståndets som hjertats, egenskaper, hvilka vinna

aktning, kärlek och förtroende. — Det vackra kunskapsförråd han i ungdomen samlat ökade han genom fortsatt läsning, — mognade af erfarenheten. Han använde det, icke för att lysa utan för att gagna; icke för att väcka uppseende, utan för att med värdighet uppfylla pligternas och samhällslifvets fordringar. Hans blick var ljus; hans omdöme säkert, ehuru en viss tveksamhet, ett misstroende till sig sjelf, följer af den anspråkslöshet som utmärkte hela hans väsende, ofta förmådde honom att begära vänners råd, då han sjelf bäst kunde gifva dem. — Hans stämma var ljuf och mild. Hans föredrag flöt från hjertat och gjöt sig i hjertat. — Saktmod, fromhet, rättskaffenhet, människokärlek voro hufvuddragen i hans lynne, och framlyste genom hela hans lefnad. — Han var en öm Make, en huld Fader, en god, ordningsfull Husbonde. — Öppen för vänskapen var han mot Vänner fast och orubblig. På hans ord kunde hvar och en med säkerhet lita; och, alltid Herre öfver sig sjelf, förrådde han ingen. — I umgänget var han glad, anspråkslös och mild. I omdömet om människor återhållsam och foglig. En hård dom utgick aldrig från hans läppar; och huru många har ej fått rodna för värdig-

heten i hans försvar för den frånvarande? Hans hjerta var tacksamt för välgärningar, ja, för hvarje vänskapsprof: aldrig försummade han tillfället att återgälda dem. — Känslig för den orättvisa som drabbade andra, var han kall vid den, hvarföre han sjelf var föremålet. — Ömt omfattande Enkors och faderlösas rätt, den han med nit försvarade. — Tjenstaktig mot alla, med uppoffrande af egen bekvämlighet. Den lidandes tröstare och uslingens stöd. — Så motsvarade Prosten LIBELLS lefnad den lära han predikade. — Så gjorde han Jesu heliga sak älskvärd, icke blott i ord, utan ock i gerningar. — Med vördnad för Gud och det heliga; med tålmod under bekymren och lidandet; med undergifvenhet för Försynens behag, samt en orubblig förtrostan till Guds nåd och Jesu Christi förtjenst genomvandrade han lifvet och mötte sin förvandling. — Ovän hade han — blott en. Den störtade honom i grafven; — och det qvidande offret förlät sin mördare.

Den affidnes vänskap, som i 15 år hedradt och gladt mig, ålade mig den sorgliga pligt, att teckna några minnesdrag på hans grift. Jag har, som jag kunnat det, sökt fullgöra denna pligt. — Men undren icke, Åhörare! att handen tecknar illa då hjertat blöder.

Tystnad är då den milda röst, som så ofta välsignande ljudat i denna Helgedom. — Borta är den redlige Läraren, den trogne Herden som här i 18 år födt Christi hjord. — Prosten LIDELL föll ett offer för sitt nit. Så föllo, före honom, Jesu trognaste vittnen. — Kampen är slutad. Segren är vunnen. Kronan, strålande i himmelsk glans, af Öfverherdens hand fästad på den redlige tjenarens hufvud.

Ledamöter af Långhems Församlingar! Må den bortgångne Lärarens namn lefva bland Eder i tacksam, oförgätlig åminnelse! Hans förklarade ande sväfvar välsignande öfver Eder. Förvaren i trogna hjertan hans lärdomar. Följen de råd och förmaningar han Eder gifvit. Vandren, som han, i rättfärdighet och frid. Öfvergifven icke Gud och Eder Frälsare. Varen trogne intill döden. — Då skolen J en dag återse eder begrätne Älskling uti de lefvandes land, och med honom instämma segersången, inför Gud och det dödade Låmbets thron evinnerligen.

*Läfver Gud! jag hamnen hunnit.
Ser på mig! en liten tid
Har jag möda haft och strid;
Och stor huggnad har jag funnit,
Gråt ej, efterblefne vän!
Gud förenar oss igen.*

Ps. 482: 6.

Amen!

Anteckningar

om Prosten *LIDELLS* mord.

Mördaren var Magnus Svenqvist, född i Småland, omkring 52 år gammal. 1797 antogs han som Brännmästare på Thorpa Sätessgård, hvarest han sedan blef Trädgårdsmästare. Svenqvist skall hafva utmärkt sig genom ett lömskt, argt och oförsonligt lynne, och någon gång sjelf velat afhända sig lifvet. I anseende till dåligt uppförande, tilltagande liderlighet, elak lefnad inom sitt hus och försummelse i tjensten, skiljdes Svenqvist, för mer än 5 år sedan, ifrån sin befattning som Trädgårdsmästare på Thorpa, men fick dock skattefritt bruka ett Torp på Säteriets ägor. Här fortsatte han sitt förra oroliga lefnadssätt, och nödgade icke sällan Hustru och Barn att flykta ur huset. Af dessa anledningar förmåddes Församlingens Pastor, Prosten *LIDELL*, att, åtskilliga gånger, dels enskildt genom tjenliga föreställningar och öma varningar, dels offentligen inför Kyrko-Rådet, genom allvarsamma bestraffningsord, söka återföra Svenqvist till besinning och skickligare lefnad. Härmed uträttades intet; men hos Svenqvist, som kände sitt högmod härigenom såradt, väcktes förbittring och hämndbegär som, i stället att afkylas med tiden, af hvarje dag hämtade ny näring och förde honom till beslutet att släcka sin hämndlust i sin Lärares blod.

Under tiden hade Ägaren till Thorpa, Öfversten och Riddaren Herr Grefve *Claes Sparre*, ledsn vid Svenqvists utsväfningar, åtskilliga gånger ärnat fördrifva

honom ifrån sina ägor; men afhölls af Prosten LIDELLS förböner, hvilken ännu ville verka för hans förbättring och ömmade för hans oskyldiga Hustru och Barn. Ändtligen hade Svenqvists ondska nått sin mognad, och beslutet om Prosten LIDELLS mördande var fattadt oåterkalleligen. Trenne Söndagar å rad låg Svenqvist med laddad bössa i försåt vid en grind nära Forsa Qvarn. Den första har, efter hans egen berättelse, någon känsla af ånger upprört honom; och då han derunder insomnat reste Prosten LIDELL förbi. Den andra kom icke Prosten LIDELL, utan en annan Präst i hans ställe. Äfven den 3:dje Söndagen infann sig Svenqvist vid den olyckliga grinden med sitt mordgevär, laddadt med en kula och 3:ne blyhagel. Prosten LIDELL hade predikat i Dannike Kyrka och återvände för att predika i Långhem. Med bössan under armen visar sig Svenqvist vid grinden; tilltalas vänligt af Prosten, besvarar dess fråga: huru mår Svenqvist? med ordet: dåligt; emottager hälsning till hustru och barn, öppnar grinden och aflossar, genast efter Prostens genomfart, på några få alnars afstånd, det rysliga mordskottet, kl. omkring 12, middagen den 15:de Juli, eller 5:te Söndagen efter Hel. Trefaldighets. Prosten LIDELL neddignar i vagnen under utrop: jag är skjuten och dör! Hans följeslagare lägger den skjutne på botten af vagnen och kör honom varligt till Thorpa; hvarest han, efter 9 dygns utsägligt lidande, den 24 i samma månad afled.

Skottet hade mellan 8:de och 9:de Refbenets bakre ända, snedt inåt ryggraden träffat och förstört icke allenast sjelfva ryggmärgen, utan jemväl sårat lefvern och

flere ädlare delar, hvarigenom genast följde en fullkomlig overksamhet i nedre hälften af kroppen och sedan inflammation och kallbrand. Vid anställd *obduction* förklarades skottsåret som ovillkorligt dödande; och det var endast Prosten LIDELLS starka kroppsbyggnad, som till gude dygnet kunde fördröja dödsstunden.

Mördaren syntes icke hafva uppgjort någon plan att undkomma, och gjorde icke ens något försök dertill; ehuru han, efter mordgerningen, genast aflägsnade sig. Också blef han några timmar derefter gripen och afförd till Thorpa, der han förklarade: att han på 5 år icke varit lugn förrän nu, då hans hämndbegär blifvit tillfredsstäldt. På tillfrågan om han ville se det olyckliga offret, och afbedja sitt brott, yttrade han endast missnöje och förundran deröfver, att Prosten LIDELL ännu lefde. I samma förhärdelse och trotsighet fortfor han till dess han framhades för Domstolen, till undergående af ransakning; då modet ändteligen öfvergaf honom och han, under de häftigaste sinnesrörelser, betygade ånger öfver sitt begångna brott. Inför Domstolen, likasom ofta förut, aflade han en fri och fullständig bekännelse; hvarföre, och emedan mordgerningen äfven blifvit af vittnen styrkt, han dömdes att mista högra hand, halshuggas och steglas; hvilken Dom redan blifvit af Kongl. Maj:ts stadfästad. Dödsdomen vid Häradsrätten afhörde Svenqvist med lugn, och tycktes han då frimodigt afbida sitt välförtjenta öde.

Svenqvist var lång till växten, af ovanligt stark kroppsbyggnad, och hade grym uppsyn, en trogen stämpel af hans hjerta.

www.books2ebooks.eu